"Per total nu m-am gandit niciodata la mine. Nu m-am socotit o persoana atat de importanta incat sa ma privesc ca pe un obiect demn de contemplat. M-am vazut pe bucati. Iar opiniile pe bucati erau foarte diverse, raportat la functia pe care o indeplinea fragmentul acela din mine.

...Cand eram copil, eram foarte timida. Dupa parerea mea eram si foarte cuminte. Ma socoteam putin nedreptatita. In jurul meu erau copii foarte frumosi (verisoarele mele) care-mi dadeau complexe inca de atunci. Cu vremea mi-au mai trecut complexele. De toate nu am scapat insa nici pana azi. De cel mai grav, de timiditate, mai ales de timiditatea in public, nu m-am vindecat. In intreaga mea cariera universitara faceam puls peste 90 la fiecare curs si la fiecare seminar, ori de cate ori le vorbeam studentilor. Si aveam pana la sase ore pe zi. Eram inclestata, crispata, de fiecare data. Pe masura ce vorbeam, sub inraurirea ideilor care se succedau in mintea mea, aceasta stare se risipea. Tot din pricina conceptiilor mele despre ce ar trebui sa fie nobletea unui fizic nu m-am dus la mare decat dupa 50 de ani, cand am zis ca nu mai sunt femeie, sunt un obiect, deci ma pot expune. Am avut insa sansa (consolarea mai degraba) ca studentii mei se atasau foarte mult de mine. Asta era un medicament pentru complexele mele. Inaintea sfarsitului trebuie sa recitesc marile carti ale literaturii universale.

...Reusesc sa stabilesc foarte usor punti de comunicare cu oamenii. Vin inca la mine oameni foarte tineri. Unii au legatura cu filologia, cei mai multi nu. Am legaturi foarte stranse cu Asociatia Studentilor Crestini Ortodocsi. In ultimii 4-5 ani aproape ca m-am stabilit la Manastirea Varatec. Stau acolo cel putin opt luni pe an. Respir in acel loc sacralitate. Vin tineri, si de la Teologie, si calugari, si ma viziteaza. Preocuparile mele au incetat sa mai fie exclusiv literare, au devenit si legaturi spirituale. Il caut pe Dumnezeu.

....Cei care ma viziteaza acum il cauta si ei. Unii, dintre calugarii mai varstnici, dintre preoti, L-au si gasit. Sunt pe calea unei nadejdi. Asa si reusesc sa ies din contingent. Altfel n-as putea sa traiesc cu usurinta in atmosfera actuala. Pentru

ca formatia mea este de umanist, de carte, de cultura, asa cum o intelegeam pe vremuri noi, intelectualii. Aveam niste modele, pe care am incercat sa le urmam, scara de valori era cumva fixata. Traiam intr-o lume sigura, in masura in care cultul valorilor stabile iti poate da tie sensul unei stabilitati.

...Azi, pentru mine personal, pentru cei putini ramasi din generatia mea, spectacolul lumii contemporane este dezarmant. Ma simt intr-o mare nesiguranta, pentru ca toata tabla de valori in care am crezut s-a zguduit. N-as vrea sa spun ca s-a si prabusit. Suntem insa nelinistiti, putin nedumeriti, suntem si tristi; ceea ce se petrece pe planeta nu-ti da senzatia unei linistiri iminente. Ce se intampla acum seamana cu perioada prabusirii Imperiului Roman, dar acele zguduiri erau provocate de venirea lui Iisus: era inlocuita o pseudo-spiritualitate cu spiritualitatea adevarata. Dar cine vine la noi astazi? Ai zice ca mai degraba vine Antihristul, nu Mantuitorul. Nadajduiesc ca omenirea sa-si revina din aceasta clipa de orbire, care cam dureaza. Opere care nu se mai citesc, lucrari muzicale care nu se mai canta...

...Exista si o criza a culturii. Ma uit la programele Universitatilor. Nu mai gasesc nici urma de greaca, de latina. Respectul pentru clasici nu mai exista. Nu ne intereseaza trecutul, numai prezentul. Iar asta ne taie radacinile. O lume fara radacini este o lume fara morala. Se vorbeste putin si despre intelectualii dintre cele doua razboaie mondiale. Sunt nume care nu se mai pronunta, opere care nu se mai citesc, lucrari muzicale care nu se mai canta. Exista un fel de indiferenta fata de trecut. Lumea a inceput sa uite sa vorbeasca, pentru ca nu mai citeste.

...Din fericire, mai sunt cativa scriitori din cei vechi. Nu stiu in ce masura mai sunt ei productivi. Primesc foarte multe carti, mai cu seama poezie. Sunt autori noi foarte tineri. Ma intreb insa de ce nu mai scriu cei vechi - D. R. Popescu, Breban, Balaita. Acum apar nume noi. Se fac tot felul de ciudatenii in numele postmodernismului. Am incercat sa aflu ce este postmodernismul. I-am intrebat pe ei. N-au fost in stare sa-mi raspunda. E o arta din cioburi - totul este faramitat - mi s-a

spus. Dar Spiritul are o facultate: aceea de integrare, de a face din fragmente o totalitate. Asta au facut clasicii. Azi am senzatia ca traim procesul invers - ne diseminam, ne risipim.

...Eu nu inteleg un lucru: cand e atata frumusete intreaga pe lume, cum pot sa ma duc sa ma uit la firimituri, cand eu am bucuria integrala a frumusetii? Si, daca faramitam frumusetea, cum vom mai putea face drumul invers? Credeti ca de la manele ne vom mai putea intoarce la Johann Sebastian Bach?

...De la Freud incoace s-a produs o mutatie: s-a pus sexul in locul capului. Asta e tristetea cea mai mare. Vedeti, la noi, la romani, exista o cuviinta. Anumite cuvinte nu se pronuntau - nu erau niste tabu-uri, dar exista o pudoare. Acum "cuviinta", cuvantul acesta, a disparut din dictionar.

...Nu am prejudecati de nici un soi, dar felul in care ne purtam ucide frumusetea. "Trupul este cortul lui Dumnezeu", a spus Pavel. Ce facem noi cu el? il expunem, ca pe o bucata oarecare de carne. E cumplit. Cumplit e si ceea ce s-a intamplat cu relatiile dintre femei si barbati. Dupa parerea mea, aici s-a savarsit o crima. Fiorul primei intalniri, dragostea, asteptarea casatoriei, toate astea au disparut.Ce se intampla cu noi? Eram un popor de tarani cu frica lui Dumnezeu. La sat inca s-au mai pastrat bunele obiceiuri. Oamenii nu sunt bantuiti de patima carnii care se expune. Nu se vorbeste urat, si asta e bine. Mantuitorul este in noi, e lumina necreata, si noi il pironim cu fiecare cuvant al nostru, rau sau murdar.

...Pentru mine, marea poezie a fost intotdeauna baia de frumusete in care m-am cufundat cand am avut nevoie de intrarea in alta dimensiune. Poezia tine, dupa parerea mea, de partea cea mai ascunsa, cea mai intima a fiintei noastre. Poezia echivaleaza aproape cu o rugaciune. In poezie te cufunzi pentru a te intoarce cu frumusete. In rugaciune intri pentru a te integra absolutului.

...Pentru ca intram in zona computerului, am pierdut placerea de a citi. Eu sunt un cetatean al Galaxiei Gutenberg.

Umanismul culturii se sprijina pe lectura, nu pe imagini fugitive. Lectura iti lasa popasurile necesare pentru reflectie, pentru meditatie. Pierderea obisnuintei lecturii este pericolul cel mai mare care ameninta planeta, pentru ca slabeste intelectul, puterea de gandire, si te face sa uiti limba. Chiar si eu, dupa ce am stat cinci ani in Italia, la intoarcere a trebuit sa pun mana pe Eminescu si pe Sadoveanu, ca sa-mi refac limba.

.Moartea pentru mine inseamna eliberarea de acest trup. Trecerea in lumea celor vii. Lepadarea acestui trup vremelnic si trecerea in lumea celor vii. Nadajduiesc. Daca merit. Asta numai Mantuitorul stie."